

PM 18 – Eldning och grillning utomhus

Avser Eldning och grillning utomhus	Gäller fr.o.m. 2020-04-21
--	------------------------------

1. Inledning

Följande dokument redovisar räddningstjänstens syn på hur du kan elda och grilla utomhus på ett säkert sätt. Dokumentet är i huvudsak baserat på Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO), Ordningslag (1993:1617), Miljöbalk (1998:808) samt riktlinjer från Myndigheten för samhällskydd och beredskap (MSB). Notera att andra myndigheter, försäkringsbolag och fastighetsägare kan ställa krav som skiljer sig från vad räddningstjänsten förespråkar.

2. Bakgrund

Det kan vara trivsamt att göra upp en eld eller grilla utomhus. Likaså kan det vara praktiskt att elda upp sitt trädgårdsavfall. Men att elda och grilla utomhus är förenat med en risk för brandspridning. Varje år tvingas räddningstjänsten rycka ut till ett stort antal bränder i skog och mark som har startat på grund av att någon eldat eller grillat på ett oaksamt sätt. Att bekämpa skogsbränder kräver ofta omfattande och långa insatser. Extrema förhållanden råder varje år, särskilt vid långvarig torka och hård bläst, då risk för bränder är extra stor.

All eldning och grillning sker under eget ansvar. Du är ansvarig för att elden inte sprider sig, även om brandriskprognosen indikerar att eldning är tillåten. Vårdslöst beteende eller oaksamhet vid eldning kan leda till åtal. Genom att ha koll på vad som gäller kan bränder undvikas.

3. Eldning

Eldning utomhus är enligt allemansrätten generellt sett tillåtet om det kan göras under säkra förhållanden. Eldning utomhus är **inte tillåtet**:

- Där och då det råder eldningsförbud. I bilaga 1 förklaras vad som menas med eldningsförbud och hur du tar reda på om eldningsförbud råder.
- I områden med lokala anvisningar, t.ex. naturskyddsområden. Vanligt är att eldning i dessa områden endast tillåts på särskilt iordninggjorda platser.
- Efter mörkrets inbrott. Mindre lägereldar är undantagna.

I tätbebyggda områden är det generellt sett endast tillåtet att elda trädgårdsavfall, och såvida du inte stör dina grannar. Reglerna kan dock variera beroende på i vilken kommun du bor. På kommunens hemsida finns ofta information om vad som gäller.

När du ska elda behöver du inte anmäla detta till räddningstjänsten. Om någon larmar om att det brinner i samma område föranleder detta alltid en utryckning, såvida inte den som larmar kan utesluta att det rör sig om en brand.

3.1 Naturvårdsbränningar

Naturvårdsbränningar har ett viktigt miljömässigt syfte och vissa markägare kan ha krav på sig att bränna av vissa arealer. För att naturvårdsbränningar ska få önskvärd effekt måste de utföras då

det är mycket torrt, dvs. då det kan råda eldningsförbud. Detta innebär en målkonflikt mellan att åstadkomma ett gott biologiskt resultat och att minska risken för oönskade skogsbränder. Ytterst är det kommunen eller länsstyrelsen som avgör om en naturvårdsbränning får ske.

Inför en naturvårdsbränning bör du kontakta räddningstjänsten i god tid. Om eldningsförbud råder krävs en dispens från kommunen eller Länsstyrelsen. Den som ska genomföra en naturvårdsbränning ska kunna visa på att bränningen kan utföras på ett säkert sätt, utifrån organisation, kompetens, rutiner osv. Kontaktuppgifter till räddningstjänsten finns på www.serf.se.

3.2 Eldning vid offentliga tillställningar

Större eldningar vid offentliga tillställningar, t.ex. påskeldar och valborgsmässoeldar, kan kräva tillstånd enligt ordningslagen. Detta ansöks om hos polisen, [Tillstånd polisen](#).

3.3 Elda säkert – checklista

- Kontrollera brandrisken
Kontrollera så att det inte råder eldningsförbud, se kommunens hemsida. Undvik även att elda om det är torrt i marken eller om det råder stark vind. Brandriskprognos finns på SMHI:s hemsida och på appen *Brandrisk Ute*.
- Tillämpa säkerhetsavstånd
Elda aldrig så att rök eller gnistor sprids mot byggnader, vägar, buskar/träd etc. Minsta säkerhetsavstånd till byggnader, med vinden från bebyggelsen, bör vara:
 - eldning i mindre omfattning (ca 1 kvm) = 15 meter
 - gräselldning = 25 meter
 - eldning i större omfattning, påsk- och valborgsmässoeldar = 50 meter
- Lämpligt underlag
Undvik att elda på torv, mossa, stubbar, myrstackar och liknande underlag där elden kan ta fäste. Undvik också att elda på stenhällar, de riskerar att spricka sönder av värmen. Elda helst på ett hårdgjort underlag, t.ex. sten, grus. Bevattna gärna underlaget runtomkring eldplatsen.
- Säker antändning
Undvik att använda brännbara vätskor, t.ex. bensin eller tändvätska, när du ska tända på. Du riskerar att få brännskador. Använd istället tändningspapper eller liknande.
- Begränsad bränslemängd
Undvik att tända på stora mängder brännbart material. Dela istället upp materialet i mindre högar. På så sätt minskar du risken att du tappar kontrollen över eldningen.
- Tillgång till släckutrustning
Släckutrustning ska alltid finnas till hands. Vattenslang, hink, strilkanna och lövräfsa är exempel på lämpliga släckredskap. Släckredskap ska finnas i närheten även vid eldning i liten omfattning.
- Kontinuerlig bevakning
När du eldar ska du hålla elden under kontinuerlig uppsikt. Då missar du inte ifall elden sprids, och du hinner släcka.

- Ordentlig släckning efteråt
Låt elden brinna ut helt och hållet. Släck ordentligt med vatten och rör om så glöden slocknar. Gräv upp marken under askan tills ingen glöd eller rök finns kvar.
- Om elden råkar sprida sig
Ring 112. Försök släcka/begränsa brandspridning endast om du bedömer att du kan göra det utan att skada dig.

4. Grillning

Varje år skadas hundratals personer vid grillning. Oksamhet vid grillning kan också orsaka brandspridning. Vid eldningsförbud är grillning generellt sett fortfarande tillåtet, men beroende på eldningsförbudets omfattning kan restriktionerna variera.

4.1 Grillning på balkong

Det är upp till hyresvärden eller bostadsrättsföreningen att besluta om grillning på balkong är tillåtet. Räddningstjänsten avråder från all grillning på balkonger. Ur brandsäkerhetssynpunkt är det olämpligt att grilla på balkonger då det har inträffat bränder när gnistor hoppat eller att grillar har vält. Röken från grillen kan dessutom vara obehaglig och kan betraktas som störande för grannarna.

4.2 Grilla säkert – checklista

- Placera grillen stadigt och långt ifrån husvägg, plank eller annat som kan börja brinna. En engångsgrill placeras på det medföljande stativet på obrännbart underlag.
- Ha vattenslang eller hink med vatten redo i närheten så att du snabbt kan släcka en ev. brand.
- Tänd helst grillen med en eltändare.
- Lämna aldrig en tänd grill utan bevakning.
- Använd aldrig T-sprit för att tända en grill som ”slocknat”. Det är livsfarligt. En brand kan flamma upp mycket fort.
- Lämna inte grillen förrän den är ordentligt släckt. Om gasolgrill används så glöm inte att stänga av gasolen.

Dokumentationshistorik		
Avser	Gäller fr.o.m.	
Eldning och grillning utomhus	2014-04-29	
Framtaget av	Fastställt av	Datum
HE	HL	2014-04-29
Reviderat av	Fastställt av	Datum
HE	JC	2020-04-21

Bilaga 1 - Eldningsförbud

Om det råder stor risk för omfattande bränder i skog och mark kan beslut om eldningsförbud fattas.

”En länsstyrelse och en kommun får meddela föreskrifter om förbud helt eller delvis mot eldning utombus samt om liknande förebyggande åtgärder mot brand.” (FSO 2:7)

I Bollebygd, Borås, Mark, Svenljunga, Tranemo och Ulricehamns kommun ligger beslutet om eldningsförbud hos respektive kommun. Det kan alltså innebära att det kan råda eldningsförbud i en kommun men inte i en annan, beroende på brandrisken och vad kommunen har gjort för bedömning. Räddningstjänstens roll är att hjälpa kommunerna med bedömningarna för att hanteringen ska bli så likvärdig som möjligt.

För att ta reda på ifall eldningsförbud råder, se i första hand kommunens hemsida. Räddningstjänsten lägger också upp information om eldningsförbud på www.serf.se.

Beslut om eldningsförbud baseras på flera faktorer; brandriskprognos, väderprognos, inträffade bränder, större evenemang, högtider m.m. Brandriskdata från SMHI utgör ett viktigt underlag. Risk för skogsbrand respektive gräsbrand definieras enligt en skala, se tabellen nedan (SMHI).

Skogsbrandsrisk	Gräsbrandsrisk
E - Extremt stor	Snötäckt mark
5 - Mycket stor	Liten/måttlig gräsbrandsfara
4 - Stor	Stor gräsbrandsfara
3 - Normal	Avtagande gräsbrandssäsong
2 - Liten	Gräsbrandssäsongen slut
1 - Mycket liten	

Med hjälp av appen *Brandrisk Ute* kan du även se vilken brandrisk och prognos som gäller för den aktuella plats där du befinner dig. Observera att appen inte anger ifall eldningsförbud råder.

Eldningsförbud kan utformas med olika omfattning; *eldningsförbud* samt *skärpt eldningsförbud*. Den sistnämnda gäller vid extremt stor brandrisk och innebär generellt större restriktioner kring eldning och grillning. I samband med beslut om eldningsförbud ges information kring vilka aktiviteter som omfattas av förbudet och inte.

Kommunen eller Länsstyrelsen kan i särskilda fall medge dispens från eldningsförbud, t.ex. vid naturvårdsbränningar. Beslut om eldningsförbud kan också överklagas hos Länsstyrelsen.

Den som bryter mot ett eldningsförbud kan dömas till böter.